

Posudek oponenta na diplomovou práci

Katedra psychologie
Pedagogická fakulta
Univerzita Karlova

Autor bakalářské práce: Vendula Pokorná

Téma bakalářské práce: Vztah užívání a intence užívat tabákové výrobky s jejich vnímanou rizikovostí

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Kateřina Lukavská, Ph.D.

Oponent bakalářské práce: Mgr. Marián Vanek, Ph.D.

Vendula Pokorná provedla na diplomovou práci nadprůměrně rozsáhlé dotazníkové šetření zaměřené na prevalenci užívání různých nikotinových výrobků. Mapovala přitom jak obecnou prevalenci užívání, tak porovnání prevalence užívání v různých demografických skupinách (gymnázia versus střední odborná učiliště, chlapani versus dívky). Navíc se zaměřila na vnímanou intenci k užívání různých nikotinových výrobků. Téma práce je velmi aktuální a sebraná data můžeme považovat za velmi přínosná pro obor, což je nezpochybnitelnou silnou stránkou této diplomové práce.

Teoretická část přehledně mapuje dosavadní výzkumy prevalence a zvláštní pozornost věnuje studiím zkoumající intenci k užívání. Vše je správně ocitované, používá adekvátní množství primární literatury a vše je jasně související s výzkumnými otázkami.

Metodická část velmi přehledně popisuje výzkumné otázky, použité metody a průběh výzkumu. Zvláště je třeba ocenit způsob výběru výzkumného vzorku skrze randomizaci, což je i pro diplomovou práci velmi nadstandardní. Celkově je třeba u studentky vysoce ocenit kvalitu naplánování a provedení výzkumu.

Diskuzní část a závěr jsou nejslabšími částmi této diplomové práce. Více než o diskuzi se jedná o shrnutí výsledků, místy s odkazy na teorii. Pokud je nějaká teoretická diskuze naznačena, tak není rozvinuta ani ocitována. Například možné teoretické vysvětlení vyšší prevalence na středních odborných učilištích v porovnání se studenty gymnázia pomocí jedné věty „*To by mohlo být dáno nižším množstvím preventivních programů na středních odborných školách*“ (s. 47) je na úrovni diplomové práce nedostačující. Vliv zde mohou mít různé socio-kulturní faktory, obecné klima školy či osobnostní profil studentů odborných učilišť, vysvětlit to menším množstvím preventivních programů je značně zjednodušující, mj. vzhledem k reálným možnostem těchto programů. Navíc je diskutabilní, zda je na středních odborných školách opravdu menší množství těchto programů, bylo by potřebné uvést zdroj. Směr dalšího výzkumu by také mohl být rozpracován. Jak část diskuze, tak část závěr jsou podobně dlouhé, opakují znovu stejné výsledky a autorka zde zachází do poměrně výrazné subjektivity (jak způsobem mluvy, tak subjektivním hodnocením) a přidává věci, které do závěru nepatří (například původní výzkumný záměr autorky, který se nerealizoval). Ilustrací

výše řečeného mohou být například slovní spojení jako „*Dívky se držely spíše klasik, které už nějakou dobu máme (...)*“ (s.46) „*Obzvláště mě zaujal fakt, (...)*“ (s. 53) apod.

Jako další ilustraci slabin diskuze bych uvedl následující větu na straně 46: „*I když to není absolutní, chlapi užívali častěji doutník a dívky naopak častěji užívaly žvýkací tabák a elektronickou cigaretu s marihuanou*“ Co znamená „není to absolutní“ – statisticky významný rozdíl buď existuje nebo neexistuje. Na základě tohoto výroku bychom mohli usuzovat, že studentka nerozumí podstatě testování hypotéz, což je ovšem zvláštní vzhledem k obecně vysoké kvalitě provedené statistické analýzy. V diskuzi v každém případě studentka nevysvětluje rozdíl mezi výsledky deskriptivní a pravděpodobnostní statistiky, čímž se někde dostává do kontradikcí, například když říká, že

„*Dívky užívaly častěji klasickou cigaretu, elektronickou cigaretu s nikotinem, vodní dýmku, zahříváný tabák, žvýkací tabák, dýmku a elektronickou cigaretu s marihuanou (s. 46)*“, a v následujícím odstavci říká, že „*Statisticky signifikantní rozdíl v užívání těchto 12 tabákových výrobků mezi děvčaty a chlapci byl naměřen pouze u klasické cigarety*“ (s.46). Limitace a směr dalšího výzkumu je také naznačen, ale mohl by být rozpracován.

I přes uvedené výhrady k diskuzní části se celkově jedná o velmi zdařilou práci, kterou mohu doporučit k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Jakým způsobem byste konkrétně doporučila naplánovat preventivní programy na středních odborných školách? Zároveň prosím o doplnění informace či zdroje, proč v práci píšete, že na SOŠ bývá méně preventivních programů než na Gymnáziích.
2. Považujete svůj výzkumný soubor za reprezentativní? Uveďte možné důvody proč lze tento soubor považovat za reprezentativní a proč nikoli.
3. Uveďte konkrétní doporučení pro další výzkum v této oblasti.